

Utvärdering – valet 2022

2022-11-22

Innehåll

Inledning	4
Sammanfattning	4
Valkansliets interna utvärdering.....	4
Valsedlarna.....	5
Rekrytering.....	5
Lokaler.....	5
Utbildning.....	5
Uppföljning av det allmänna valet 2022	6
Valdeltagande.....	6
Överklagande av valet.....	6
Ökat fokus på säkerhet – verksamhetsskyddsanalys.....	6
Valkansliets bemanning och organisation	6
Relation med förvaltningar i staden.....	7
Förtidsröstningen	8
Rekrytering.....	8
Lokaler.....	8
Bibliotek och kulturhus.....	8
Förtidsröstningsmoduler.....	9
Övriga röstningslokaler.....	10
Förtidsröstningslokaler med begränsade öppettider.....	11
Utbildning.....	11
Ambulerande röstmottagning	12
Rekrytering.....	12
Utbildning.....	12
Platser som besöktes.....	12
Bokning av hembesök.....	13
Material och transport.....	14
Valdagen	14
Valdistriktssrevideringen.....	14
Vallokaler.....	14
Vaktmästare.....	15
Bemanning/rekrytering av röstmottagare.....	16
Bemanning/rekrytering av ordförande.....	16
Valmaterial och utrustning	17
De nya valsedelställen.....	17
Valsedlarnas hantering.....	18
Köbildning.....	18
Öppning och stängning.....	18
Incidentrapportering.....	19
Utbildning av röstmottagare	20
Många utbildningstillfällen.....	20
Utbildningsstöd.....	21
Lager, transport och logistik	21
Material.....	21
Rekrytering av personal till lager och sortering.....	22
Genomförandet.....	22
Transporter av röster.....	22
Transporter på valdagen.....	22
Övriga transporter.....	23
Hämtning av material.....	23
Sortering av förtidsröster	23
Mottagningen på valnatten	24
Rekrytering av mottagare.....	24
Den preliminära uppsamlingsräkningen (onsdagsräkningen)	25

Rekrytering	25
Utbildning	26
Organisering	26
Kommunikation.....	26
Information till väljare	26
Media.....	27
Information från valkansliet till röstmottagare	27
Telefoni.....	28
Telefoni valdagen	29
Utbetalning av arvoden	31
Valid	31
Kaskelot	32
Internationell samverkan	32

Inledning

Det allmänna valet är genomfört och fastställt av Valmyndigheten. Valet ägde rum den 11 september 2022. Utvärderingen utgår från valkansliets processer det vill säga förtidsröstning, ambulerande röstmottagning, valdag, lager, material och logistik, sortering, mottagning på valnatten och onsdagsräkningen. Ambitionen är att redovisa den kunskap som Valkansliet har inför nästa val.

Efter valet genomförde Valkansliet en intern utvärdering. Resultatet av utvärderingen redovisas tillsammans med några av de reflektioner som kommit in genom de enkäter som skickats ut till de som arbetat i valorganisationen under valet. Tillsammans bildar dessa delar en helhet som bidrar till att valen 2024 och 2026 kan genomföras utifrån de lärdomar som gjorts.

Utifrån valkansliets interna utvärdering kan konstateras att valet i sin helhet genomförts enligt planeringen och i enlighet med lagstiftningen. Trots det finns det en del områden som behöver ses över och förbättras till nästa val. Utvärderingen har fokuserat på att analysera respektive process och lyfta de förbättringsområden vi kunnat se. Hur processerna ska förbättras blir en del i kansliets fortsatta utvecklingsarbete.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis så visar utvärderingen att genomförandet av valet fungerat bra. Röstmottagarna är nöjda med information som gavs innan valet, men också hur förtidsröstning och valdag har fungerat. Det genomsnittliga betyget i enkäten till röstmottagarna för valets olika delar får ett högt betyg. Trots goda omdömen så har röstmottagarna framhållit nedanstående brister som kan förbättras till framtida val:

- långa köer och trångt i vissa av lokalerna
- ostädade lokaler
- det har varit svårt att förstå ordningen i valsedelställen
- Långa väntetider på mottagningen och oerfarna mottagare

Det kan konstateras att många av de personer som arbetar på valdagen tycker att det är roligt och viktigt arbete. 97 procent av röstmottagarna kan tänka sig att arbeta igen.

Valkansliets interna utvärdering

I valkansliets interna utvärdering framgår att kansliet varit underbemannat och att arbetsbelastningen på kansliet varit stor under valperioden. Valkansliet behöver utöka personalstyrkan inför kommande val för att säkerställa medarbetarnas arbetsmiljö men även minska sårbarheten i organisationen för oförutsedda händelser. Kansliet behöver även säkerställa att det finns utrymme för dokumentation, reflektion och att kvalitetssäkra verksamheten under hela valperioden.

På valdagen har flera vallokaler inte kunnat öppna och stänga i tid. Det har varit svårt för ordförandena att få tillgång till vallokaler innan för att kontrollera material och planera möblering. Kansliet konstaterar att vi behöver en tydligare styrning när det gäller möblering av lokalerna, hanteringen av valsedlarna och återställning av lokaler och överblivet material. Det har varit trångt på flera platser vilket skapat köer. Kansliet behöver se över lokalerna utifrån de synpunkter som inkommit och med stor sannolikhet kommer fler lokaler behöva användas i nästkommande val. Skrivningen om lokaler i kommunfullmäktiges budget bedöms ha varit central för valnämndens möjlighet att finna lokaler och bör kvarstå.

Inför valet 2024 är en viktig lärdom att kansliet behöver rekrytera betydligt fler personer än som till slut arbetar på valdagen.

De största utmaningarna i valet 2022 kan sammanfattas enligt följande;

Valsedlarna

Placering av avskärmning. Utrymmet som behövs. Mängden valsedlar. Möjligheten att hålla ordning bland valsedlarna. Svårigheten för väljarna att hitta sin valsedel bland den stora mängden valsedlar. Okunskapen bland väljarna vad gäller valsedlarna.

Rekrytering

Rekrytering av röstmottagare till valdagen framför allt ordförande och vice ordförande. Mycket avhopp. Svårigheten att rekrytera kompetenta röstmottagare i förtidsröstningen som har möjlighet att arbeta under 18 dagar.

Lokaler

Svårigheten att finna lämpliga, ändamålsenliga och tillgängliga lokaler. Svårigheter att förvara materialet på plats innan och efter valdagen. Röstmottagarna har inte hunnit ställa upp valsedlarna i tid och har därför inte öppnat i tid. Tiden det tar att ställa i ordning lokalen har underskattats.

Utbildning

Vi utbildar närmare 3500 personer på en mycket kort tid. Administrationen och logistiken kring utbildningarna är mycket stor och utbildningsinsatsen som innebär att kansliets personal arbetar 2-3 kvällar i veckan och i viss mån har utbildningar på helgerna är mycket krävande. I år kom dessutom utbildningsmaterial från Valmyndigheten väldigt sent.

Uppföljning av det allmänna valet 2022

Valdeltagande

Antalet röstberättigade i Göteborgs kommun i valet till riksdagen var 434 273 personer. Antal röstande var 350 516. Valdeltagandet för Göteborg är lägre jämfört med riksnittet. Så har det sett ut över tid.

	2014	2018	2022
Göteborg	82,82	84,28	80,71
Sverige	85,81	87,18	84,21
Skillnad	3	3	3,5

Valdeltagandet har successivt ökat i de fyra valen mellan 2006 och 2018. 2022 bröts den trenden. I landet minskade valdeltagandet i valet till Riksdagen med 2,97. I Göteborg har valdeltagandet till riksdagen minskat med 3,57 procentenheter. Nedgången är större i Göteborg än vad den är i landet i övrigt. Valdeltagandet skiljer sig åt över staden.

Överklagande av valet

Valprövningsnämnden har tagit emot 259 överklaganden totalt för hela landet vilka är under utredning. Valnämnden har i skrivande stund fått fyra överklaganden för yttrande. Klagomålen som har kommit för yttrande har handlat om två incidenter som skett i förtidsröstningen, ett klagomål att det fattats blanka valsedlar och ett klagomål där röstmottagarna lagt ett valkuvert i fel urna. Det sista överklagandet är under utredning av Valkansliet. Ordförande i valnämnden har på grund av den korta svarstiden fattat ordförandebeslut i frågorna och beslutat att översända valkansliets yttrande som eget yttrande.

Ökat fokus på säkerhet – verksamhetsskyddsanalys

Valkansliet har på olika sätt arbetat med valsäkerhet. En verksamhetsskyddsanalys har arbetats fram. Analysen utgick från de processer som den kommunala valadministrationen arbetar utifrån. Valkansliets personal har deltagit på utbildningar och informationsträffar. I samband med utbildningen av röstmottagare och ordförande diskuterades bemötande, hot och valsäkerhet.

Valkansliet har också tagit initiativ till en samverkansgrupp där polis, länsstyrelsen, räddningstjänsten, förvaltningen för demokrati och medborgarservice, Intraservice samt stadsledningskontorets enheter för säkerhet och beredskap, trygghet och samhälle och kriskommunikation ingått. Samverkansgruppen har träffats varje vecka för avstämning under valperioden det vill säga från augusti till och med valhelgen. Utgångspunkten för samverkan har varit att delge varandra information.

Det ökade fokus på säkerhet har inneburit att kansliet behövt ändra vissa rutiner för att stärka säkerheten. Utgångspunkten har varit att ingen person ska vara ensam med rösterna och att förtidsrösterna ska lämnas in och förvaras centralt. Detta har fått stora konsekvenser för verksamheten, vilket bland annat kommer beskrivas under avsnittet "Material, lager, transport och sortering".

Valkansliets bemanning och organisation

Under valåret har valkansliet anpassat bemanningen på kansliet efter det behov som uppstått. Utöver ordinarie bemanning (valchef, valsamordnare, valsamordnare/nämndsekreterare) har valkansliet rekryterat en logistik- och lageransvarig, tre valsamordnare samt administrativ personal. Totalt har 11 personer under olika perioder

arbetat på kansliet. Under valdagen var alla medarbetare på kansliet i tjänst. Valkansliets personal har haft olika ansvarsområden vilka utgått från våra olika processer.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Valkansliet har under den mest hektiska valperioden varit mycket underbemannat. Detta har till viss del berott på att några tjänster av olika anledningar inte tillsatts. Det största skälet är dock att vi missbedömt arbetsinsatsen till följd av de förändringar som gjorts sedan förra valet vad gäller utökningen av antalet valdistrikt och förtidsröstningsställen samt de förhöjda säkerhetsåtgärderna där inhämtning av förtidsrösterna varje dag skapat ett extra arbetsskift på kvällstid. Det kan också konstateras att behovet av bemanning av valkansliet på helgerna under förtidsröstningsperioden har ökat jämfört med tidigare val.

Valkansliets personal har till följd av underbemanningen varit tvungna att arbeta mycket övertid och sårbarheten i verksamheten har varit påtaglig.

Valkansliet behöver utöka personalstyrkan inför kommande val för att säkerställa medarbetarnas arbetsmiljö men även minska sårbarheten i organisationen för oförutsedda händelser. Vi behöver även se till att det finns utrymme för dokumentation, reflektion och att kvalitetssäkra verksamheten under hela valperioden.

Valkansliet står inför stora utmaningar när det gäller att rekrytera och att behålla kompetensen på valkansliet då verksamhetens behov av personal varierar mycket över tid.

Relation med förvaltningar i staden

En större informationsinsats genomfördes tidigt. Exempelvis skickades mejl över ett år innan valet till stadens förvaltningar där valkansliet efterfrågade en kontaktperson från respektive förvaltning. Valkansliet har därefter haft möten med kontaktpersonerna för de berörda förvaltningarna. Valchefen har även informerat stadens högsta chefer på ledarforum. Valkansliet har förklarat att valet är en angelägenhet för hela staden och att valkansliet behöver stöttning av andra verksamheter för att kunna genomföra valet.

I budgeten för staden har det funnits ett citat som varit centralt för valkansliets roll:

*”Nämnder och styrelser ges i uppdrag att tillgängliggöra lokaler till valnämnden för att säkerställa vallokaler.”
”Ändringar i vallagen har förändrat många av de fysiska variabler som gällt i tidigare val därför är det samtliga nämnders och styrelser skyldighet att vara valnämnden behjälpliga och bistå med lokaler så att valen kan organiseras och genomföras tryggt, säkert och tillgängligt för väljarna.”*

Valkansliet har också haft kontinuerliga möten med stadens funktionshindersombudsman och medverkat på ett möte med funktionshinderrådet för att lyssna in synpunkter och behov.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Skrivningen i budget har varit central för kansliets möjlighet att få tillgång till lämpliga lokaler. Kansliet behöver dock fortsatt arbeta strategiskt med att valet är en angelägenhet för hela staden och för att få det stöd kansliet behöver från andra förvaltningar för valets genomförande.

Förtidsröstningen

Rekrytering

I planeringen av förtidsröstningen uppskattades rekryteringsbehovet till cirka 200 personer att anställas för att i 18 dagar arbeta i någon av stadens röstningslokaler. En annons med tre efterfrågade roller publicerades i stadens kanaler för rekrytering. Tjänsterna som utlystes var röstmottagare, förste röstmottagare och ambulerande röstmottagare. Tidigare anställda och arvoderade valarbetare uppmanades att söka och totalt kom 472 ansökningar in.

Urvalet gällande rollerna som röstmottagare och förste röstmottagare baserades på tidigare erfarenhet av valarbete, erfarenhet av arbete i ledande positioner och engagemang för valets genomförande. Urvalet gällande rollerna som ambulerande röstmottagare baserades på tillgång till körkort, erfarenhet av socialt arbete och engagemang för valets genomförande. Sökande som angav att de kunde arbeta heltid med möjlighet till tjänstgöring på kvällar och helger premierades.

29 gruppintervjuer genomfördes mellan slutet av mars till slutet av april. Totalt anställdes 197 personer varav 35 förste röstmottagare, 150 röstmottagare och 12 ambulerande röstmottagare vilka tilldelades geografiska områden där de tjänstgjorde mellan 24 augusti och 11 september.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Arbetsinsatsen för att rekrytera uppåt 200 personer kräver mycket av ansvarig rekryterare. För att underlätta arbetet bör alternativa rekryteringsvägar ses över då viss del av urvalsprocessen kan besparas kansliets personal. Att utreda om det är möjligt att få mer stöd från stadens centrala HR-organisation alternativt använda bemanningsföretag så som andra kommuner gör bör även det utredas av fler skäl än att minska arbetsbelastningen. Externa rekryterare kan tänkas ha fler kontaktvägar och mer kompetens inom rekryteringsområdet vilket förhoppningsvis kan bidra till en mer riktad rekrytering mot exempelvis yngre personer. Röstmottagare inom förtidsröstningen 2022 bestod till 50% av personer som var 65 år eller äldre. Med tanke på återväxten inom valarbetarkåren bör satsningar på föryngring av personalen genomföras.

Som rekryteringsverktyg kan inte stadens gängse program Visma recruit användas då programmet inte är anpassat efter den typ av massrekrytering som efterfrågas i valsammanhang. Övergången till att använda ansökan i valdatasystemet Kaskelot ses som en nödvändighet kommande val.

Rollen som förste röstmottagare behöver ses över och eventuellt ersättas av en ny roll i form av arbetsledare med inspiration från hur Stockholms valkansli strukturerar sin förtidsröstning. Rollen som arbetsledare skulle eventuellt även kunna avlasta kanslipersonalen och innebära ett tydligare stöd för röstmottagarna. Frågan bör utredas vidare.

Lokaler

Bibliotek och kulturhus

Med sin geografiska spridning är stadens bibliotek och kulturhus förtidsröstningens nav. Samarbetet med kulturförvaltningen har överlag fungerat bra och röstmottagarna har tagits emot väl av den ordinarie personalen. Samtliga bibliotek och kulturhus har besökts av valsamordnare som etablerat kontakt med enhetschef eller andra utsedda kontaktpersoner. I och med lokalbesöken har röstmottagarnas utbildning anpassats utifrån vilket geografiskt område de tilldelats att arbeta i.

Biblioteken och kulturhusens tillgänglighet och demokratiuppdrag går väl ihop med valets genomförande, kommande förtidsröstning bör ha samma nära samarbete med kulturförvaltningen.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Tidigare år har röstmottagningen följt biblioteken och kulturhusens öppettider, bland annat för att det är enkelt att kommunicera var och när väljarna kan rösta. Med förändringen i vallagen att väljaren numer plockar sina valsedlar avskilt tar varje röst längre tid att göra i ordning vilket i sin tur ökar köbildningen.

Vid kommande val bör förtidsröstningens öppettider korrigeras så att röstningen avslutas en timma före respektive biblioteket och kulturhus stänger. Detta för att väljare som står i kö ska hinna avlägga sina röster innan verksamheten stänger. Det efterarbete som krävs när röstmottagningen avslutats bör även det hinnas med före ordinarie personal slutar.

Antalet väljare som förtidsröstar ökar ju närmare valet kommer. Vetskapen om detta är känt sedan tidigare och personer som angett i sin ansökan att de bara kunde arbeta i slutet av förtidsröstningsperioden, deltid eller helg rekryterades för att stärka upp bemanningen. Till följd av avhopp och sjukdom blev den sista veckan, i synnerhet de tre sista dagarna, ändå väldigt intensiva för röstmottagarna med högt tryck från väljarna. För att minska köerna och underlätta för röstmottagarna bör frågan utredas hur öppettider och bemanning ska se ut för att bättre anpassas efter väljarnas mönster.

Förtidsröstningsmoduler

Under valen 2018 och 2019 visade det sig att förtidsröstningen med ökad popularitet stundom belastade biblioteken så pass mycket att det var svårt, om inte omöjligt, att bedriva annan verksamhet än den direkt kopplad till valen. Inför det allmänna valet 2022 såg valkansliet två skäl till att ompröva hur förtidsröstningen strukturerades i de centrala delarna av staden. Dels på grund av behovet att avlasta bibliotek med många väljare, dels på grund av beslutet att inte längre använda Nordstan som en röstningslokal.

Under valkansliets studiebesök i Norge 2021 studerades Oslos sätt att framgångsrikt använda sig av förtidsröstningsmoduler. Pandemin som brutit ut sedan förra valet talade dessutom för att sprida ut väljarna till flera platser än att koncentrera dem till färre. Att hålla köerna utomhus kändes även rimligt med tanke på att minimera smittorisken.

Under årsskiftet 2021-2022 påbörjades den upphandling som resulterade i att företaget One4-event fick i uppdrag att leverera förtidsröstningsmoduler till de allmänna valen i Göteborg 2022. Arbetet med att lokalisera var modulerna skulle placeras grundade sig i närhet till kollektivtrafikens knutpunkter. Placeringarna av modulerna stämdes av med trafikkontoret och polistillstånd söktes för att sätta upp modulerna. Arbetet mynnade ut i att förtidsröstningsmoduler uppfördes på Stenpiren, Olskrokstorget, Drottningtorget, Järntorget, Hjalmar Brantingsplatsen samt vid Stora teatern.

Förtidsröstningsmodul på Järntorget

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Göteborgs valkansli ligger i framkant vad det gäller att använda sig av och utveckla nya lösningar inom svensk valadministrationen. De nya röstningsbåns kansliet tagit fram som kombinerar valsedelställ och valskärm testades i modulerna i samarbete med Valmyndigheten och Göteborgs universitet, resultaten analyseras och väntas presenteras 2023. Förtidsröstningsmodulerna har otvivelaktigt tjänat sitt syfte att avlasta centralt belägna bibliotek och gjort valet mer synligt.

Den positiva bilden till trots behöver röstmottagarnas arbetsmiljö i modulerna ses över och förbättras i flera avseenden vilket framgår i den enkät som skickats ut till röstmottagarna. Frekvent förekomna synpunkter är att modulerna upplevs för trånga, att flödet av väljare varit svårt att styra med samma dörr som fungerat som både ingång och utgång, att väderförhållanden starkt påverkade inomhusmiljön och avsaknaden av lager och ordentligt personalutrymme.

Övriga röstningslokaler

Utöver bibliotek, kulturhus och förtidsröstningsmoduler användes ytterligare en handfull lokaler i samband med förtidsröstningen. På Gustaf Adolfs torg användes Börsen så som tidigare val. I södra skärgården ställdes en del av Styrö församlingshem i ordning som röstningslokal då Styrö bibliotek, där röstmottagning tidigare arrangerats, var för litet för att skapa en insynsskyddad miljö kring valsedlarna. Sydvästra Göteborg saknar en naturlig samlingsplats i kommunal regi såsom bibliotek eller kulturhus. Valet av lokal i området föll på en uthyrningslokal i Nya Hovås i The House lokaler. Slutligen bedrevs förtidsröstning på två kommunala mötesplatser i Askim och i Sannegården.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Utifrån utvärderingsarbetet, enkätsvar från röstmottagarna och statistiken över mottagna röster bör antalet röstningslokaler ses över och möjligen korrigeras för att bättre passa väljarnas röstningsbeteende och för att säkerställa att vi kan hålla en hög kvalitet i röstmottagningen. Som exempel ser vi att Börsen på Gustaf Adolfs

torg, trots sin väldigt centrala placering, inte levde upp till lokalens kapacitet medan det var långa köer till modulerna mindre än en kilometer bort.

Vad det gäller förtidsröstning i södra skärgården bör upplägget ses över av flera skäl, dels frångår den nuvarande placeringen i församlingshemmet utifrån kriteriet om röstningslokalers värdeneutralitet, dels består skärgården av flera öar vilka flera inte har enkel förbindelse till Styrso. I detta fall skulle en lösning kunna vara att förlägga förtidsröstningen till flera öar men med begränsade öppettider.

Vi behöver säkerställa att det finns ett tydligt avtal mellan valkansliet och den som ansvarar för en lokal som ska nyttjas som röstningslokal, även om lokalen lånas ut av annan verksamhet inom Göteborgs Stad. Vissa lokaler nyttjas av flera olika verksamheter som inte var införstådda i innebörden av att lokalen nyttjas som röstningslokal.

Förtidsröstningslokaler med begränsade öppettider

Som komplement till befintliga röstningslokaler inrymde ytterligare fem platser röstmottagning med begränsade öppettider. Platserna var Familjecentralen i Lövgärdet, Gårdstens centrum, Familjebostädernas lokaler på Siriusgatan i Bergsjön, Vårvindens fritidsgård och Trulsegårdens bibliotek. Platserna som lokaliserats valdes i samråd med utvecklingsledare med inriktning på folkhälsa och demokrati i respektive stadsdel. De som arbetade med den ambulerade röstmottagningen bemannade även förtidsröstningslokalerna med begränsade öppettider.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Valnämnden ska se till att det finns lämpliga lokaler som kan användas som röstningslokaler och som i fråga om lokalisering, tillgänglighet och öppethållande ger väljarna goda möjligheter att rösta. De lokaler som valdes ut med begränsade öppettider har tagit emot mycket få röster jämfört med andra röstningslokaler. Röstningslokalernas lokalisering och öppettider behöver fortsätta diskuteras med socialnämnderna och med valnämnden.

Utbildning

Veckan före förtidsröstningen startade utbildades all personal av ansvarig valsamordnare. Utbildningarna utformades efter de geografiska områden röstningslokalerna delats in i (Hisingen, öster/nordost, centrum, väster, förtidsröstningsmoduler), och innehållet anpassades därefter. Av enkätsvaren från röstmottagarna att döma har utbildningstillfällena fått mycket god kritik varpå liknande upplägg av utbildningarna är att förordas kommande val.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Den övervägande positiva återkopplingen till trots finns förbättringsmöjligheter i hur utbildningen bör struktureras i framtida val. Förtidsröstningen är till exempel en utförande och fysisk handling men utbildningen är nästan uteslutande teoretisk. Kommande val skulle därför rollspelande element med fördel kunna inkluderas i röstmottagarnas förberedelsearbete.

Valets genomförande är en kedja av många processer. Hur långt utbildningstillfället ska vara och om det är lämpligt med mer än ett bör övervägas till nästa val. Röstmottagarnas första arbetsdag bör heller inte vara samma dag som förtidsröstningen startar, detta för att röstningslokalerna ska vara ordentligt iordningställda och personalen bekanta med såväl varandra som utrymmet. Detta skulle skapa bättre förutsättningar för en lugn start av förtidsröstningen.

Ambulerande röstmottagning

Rekrytering

Valkansliet rekryterade 12 personer som parvis arbetade som ambulerande röstmottagare. Urvalet för uppdraget som ambulerande röstmottagare baserades på tillgång till körkort, erfarenhet av socialt arbete och engagemang för valets genomförande. Grupptervjuer genomfördes från slutet av mars till slutet av april.

Den enkät som specifikt skickades ut till ambulerande röstmottagare visar att de var nöjda med uppdraget och alla som svarade på enkäten kan tänka sig att arbeta som ambulerande röstmottagare igen.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

I stort delar rekryteringen av ambulerande röstmottagare samma förbättringsmöjligheter som är listade under rekrytering till förtidsröstningen. Valkansliet bedömer att sex ambulerandepar har varit tillräckligt för att utföra uppdraget under valet 2022 och ser att samma antal bör vara tillräckligt även kommande val till Europaparlamentet 2024.

En person på valkansliet ansvarade under förtidsröstningen för kontakten mellan vårdboenden, institutioner, Kontaktcenter som tog emot förfrågan om hembesök, och ambulerande röstmottagare. Tidigare val har arbetsuppgifterna kombinerats med andra uppdrag, men i takt med att staden växer och efterfrågan på hembesök ökar bör rollen ges större utrymme.

Utbildning

De ambulerande röstmottagarna gick en för uppdraget anpassad utbildning. Enkätsvaren från de ambulerande röstmottagarna visar att instruktionerna för arbetet var tydliga och lätta att ta till sig. Under förtidsröstningsperiodens gång träffades gruppen samlat vid ett tillfälle med kanslipersonal för att diskutera uppkomna frågeställningar. Utöver träffen hade respektive ambulerandepar löpande kontakt med valkansliet per telefon och mejl samt varje morgon vid upphämtning av material och bilar.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Inför kommande val ser valkansliet behov att göra utbildningen något mer omfattande och inkludera praktiska moment. Ett rollspel av hur en röst tas emot vid hembesök skulle exempelvis kunna komplettera den teoretiska genomgången. En kortare redogörelse om erfarenheter av röstmottagning vid vårdboenden och institutioner, förslagsvis från en röstmottagare som haft uppdraget tidigare, skulle ytterligare förbereda ambulerande röstmottagare på vilken typ av miljöer och situationer de kommer utföra sitt arbete i.

Platser som besöktes

Valkansliet arrangerade särskild röstmottagning på platser där allmänheten inte har tillträde. Röstningslokalerna var avsedda för personer som vistas där och i mån av tid för anhöriga och personal. Öppettider och adresser rapporteras in till Valmyndigheten. Sista dagen att anmäla intresse för röstmottagning med begränsat tillträde var 31 maj. Informationen kommunicerades på möten med såväl kommunala som privata vårdboenden, kriminalvårdsanstalter och övriga institutioner.

Besöken schemalades och tidpunkt för röstmottagning annonserades på respektive ställe med affischer och framtagen folder med titeln *Information till dig som behöver hjälp vid röstning*. Besöken på vårdboenden varade uppskattningsvis två timmar vilket bedömdes som en rimlig tidsram både enligt boendena och röstmottagare.

Under valdagen besökte ambulerande röstmottagare Östra sjukhuset och Sahlgrenska. Röstmottagare tog emot röster från patienter som hade möjlighet att förflytta sig i respektive sjukhusentré men tog sig även till sängliggande patienter och slutna avdelningar. Tidigare val har valkansliet haft en röstmottagningslokal på sjukhusen under hela förtidsröstningsperioden. Sjukhusen har själva meddelat att de inte vill ha röstmottagning för allmänheten på sjukhusen varför valkansliet beslutade att i stället ha ambulerande röstmottagare på plats på sjukhusen under valdagen.

De ambulerande röstmottagarna vittnade om att många väljare var tacksamma för att röstmottagare tog sig till dem vilket i sin tur berikade uppdraget och gjorde att det kändes extra viktigt.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Kommunikationsinsatser till trots anmälde 14 vårdboenden och korttidsboenden behov av ambulerande röstmottagning under förtidsröstningsperioden. Ytterligare påminnelser kring sista anmälningsdatum för röstmottagning, särskilt till korttidsboenden, behövs kommande val. Valkansliet gör bedömningen att personalomsättning och pressade verksamheter bidrar till att vårdboenden inte anmäler intresse i tid vilket försvårar planeringen. Med befintlig bemanning fanns kapacitet och utrymme att besöka samtliga sent anmälda platser detta val. Valkansliet gör bedömningen att detta utrymme även kommer behövas i framtiden.

De vård och omsorgsboenden som också var vallokal anmälde inte intresse för röstmottagning med begränsat tillträde då de bedömde att de flesta på boendet skulle kunna rösta på valdagen. I nästa val bör det starkt övervägas att trots att boendet är vallokal även genomföra röstmottagning med begränsat tillträde så att alla som bor oavsett om de är folkbokförda på boendet eller ej ges möjlighet att rösta och får den hjälp de behöver samt slipper köer.

Den ambulerande röstmottagningen som ägde rum på sjukhusen på valdagen genomfördes för första gången på detta sätt. För röstmottagarna tog det längre tid än förväntat att ta sig mellan avdelningarna, därför bedöms ytterligare två par på plats på respektive sjukhus nästa val.

Bokning av hembesök

Väljare som inte kan ta sig till röstningslokal på grund av sjukdom, ålder eller funktionsnedsättning och inte känner någon som kan agera bud kunde kontakta valnämndens kansli för att efterfråga hembesök av ambulerande röstmottagare. 2022 genomfördes 183 hembesök, i jämförelse med 81 hembesök vid valet 2018.

Förfrågan kom via telefonsamtal till Göteborgs Stad Kontaktcenter. I samtalet frågades om det faktiska behovet av tjänsten samt informerades om möjligheten att förtidsrösta eller rösta via bud. Om behovet noterades förmedlades kontaktuppgifterna vidare till valkansliet. Ansvarig för den ambulerande röstmottagningen kontaktade sedan väljaren och ställde kontrollfrågor och påminde om reden given information. Vid kontakt med väljare noterades även praktisk information till röstmottagare, så som portkod, våning och tillstånd som gör att det tog längre tid för väljaren att komma till dörren.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Vid enstaka tillfällen uppfattades förfarandet med kontrollfrågor om behov av hembesök som ifrågasättande av väljaren. Vid 21 tillfällen däremot ledde frågorna och den upprepade informationen till att väljaren röstade på annat sätt än via ambulerande röstmottagare. Valkansliet och de ambulerande röstmottagarna kan konstatera att enbart väljare som faktiskt hade behovet röstade genom hembesök.

Material och transport

De ambulerande röstmottagare fick själva välja om de ville använda sitt eget eller ett hyrt fordon för att ta sig runt till de olika platserna där röstmottagning ägde rum. Majoriteten använde sig av hyrda bilar som hämtades upp på centrallagret varje morgon.

Allt material som krävs för att bedriva röstmottagning fanns i bilarna. Samtliga ambulerande röstmottagare hade tillgång till valmyndighetens valadministrativa system Valid. Om väljaren inte hade sitt röstkort kunde röstmottagarna ersätta detta genom att fylla i *Blankett för uppgifter från röstkort*. Privata telefoner användes för att ta fram nödvändiga uppgifter i Valid. Telefonerna användes även som GPS och för mejl- och telefonkontakt med valkansliet

Partierna lämnade namnvalsedlar till många röstningslokaler med begränsat tillträde vilka listades på val.se. Valkansliet förtydligade hanteringen av namnvalsedlar under förtidsröstningsperiodens gång och gjorde gällande att namnvalsedlarna skulle kasseras (eller hämtas upp av partierna själva) och ej tas med in till lagret eller till nästa ställe. Undantag gällde röstningslokaler med begränsat tillträde som hade återkommande öppettider varpå röstmottagarna sparade mottagna namnvalsedlar till nästa gång röstningslokalen höll öppet.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

För att underlätta för de ambulerade röstmottagarna hade ytterligare utrustning i form av iPads eller liknande varit att föredra kommande val då det hade förenklat arbetet samt fungerat som arbetsredskap i stället för att använda privata telefoner för att söka fram väljarens uppgifter i Valid.

Valdagen

Valdistriktsrevideringen

Inför valet gjordes en stor valdistriktsrevidering som resulterade i 60 nya valdistrikt. Syftet var att minska antalet röstberättigade per valdistrikt för att skapa förutsättningar för röstmottagarna att hantera köbildning, förtidsröster och en god arbetsmiljö.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Valdistriktsrevideringen var ett viktigt strategiskt beslut och många ordförande har kommenterat att det var tur att det var färre röstberättigade i distriktet än tidigare val. Det stora antalet nya valdistrikt har dock inneburit stora påfrestningar på kansliet vad gäller rekrytering och bemanning av valdistrikten, hantering av material och transporter men även det faktum att andelen helt nya röstmottagare ökat jämfört med tidigare år.

Trots vissa negativa konsekvenser av valdistriktsrevideringen bedöms den ha varit det viktigaste och rätta strategiska beslutet inför valet. Inför valet 2024 och 2026 kommer endast mindre justeringar göras om valdistrikten är för små eller för stora.

Vallokaler

Antalet nya valdistrikt tillsammans med bedömningen att avskärmningen av valsedlarna skulle kräva mer utrymme, innebar att valkansliet behövde nyttja fler lokaler än tidigare val. Besök gjordes på skolor och byggnader för att värdera antalet valdistrikt som skulle kunna placeras i respektive lokal. De nya vallokalerna valdes utifrån principer om geografisk närhet till väljarna och tillgänglighetsfaktorer. Vid besök i lokalerna har kansliet använt en checklista vilken utgått från Myndigheten för delaktighets checklista för vallokaler.

Arbetsmiljömässiga aspekter har tagits i beaktning. Sammanlagt har stadens 410 valdistrikt förlagts till cirka 170 byggnader (jämfört med 150 byggnader i valet 2019). Valkansliet har försökt använda byggnader som använts tidigare, men i många fall har nya byggnader sökts upp till följd av att exempelvis nya bostäder byggts i ett område och resulterat i att fler väljare behöver någonstans att rösta.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Den skrivning som funnits i kommunfullmäktiges budget om att tillgängliggöra lokaler för valnämnden har varit central för valkansliets möjligheter att finna och nyttja lämpliga lokaler.

I enkäten till röstmottagarna framkommer många svar där man upplevt att lokalen har varit för liten och att det har resulterat i köbildning. Valkansliet behöver analysera förhållandena i respektive byggnad och sannolikt använda fler lokaler till nästa val för att minska köbildning på grund av flaskhalsar som uppstår när man tar sina valsedlar på en avskärmad plats för att sedan gå vidare till valskärmen för att göra i ordning sina röster. Alternativt skulle de nya valbåsen där man tar sina valsedlar och gör i ordning rösten på samma plats kunna skapa mer utrymme och en smidigare hantering i vallokalen och därmed minska antalet lokaler som behöver nyttjas i framtida val.

Vaktmästare

Kontakter togs tidigt med grundskoleförvaltningen. När besök gjordes på skolor gjordes dessa så gott som alltid tillsammans med samordnande vaktmästare. Valkansliet ordnade informationsmöten i de fyra geografiska områdena så att alla vaktmästare fick ökad förståelse för hur valet går till. Förvaltningarna var ombedda att skicka in kontaktuppgifter till vaktmästare för respektive byggnad senast i juni. Många kontaktuppgifter kom dock inte förrän så sent som i augusti eller början av september.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Den övergripande bilden är att det fungerat tillfredsställande på valdagen i de flesta fall. 83 procent av ordförarna har lämnat betyget 4-5 i enkäten.

Av de fria kommentarerna i enkäten till röstmottagarna framkommer att man upplevt att vaktmästarna haft en tuff situation inför och under valdagen. Många av kommentarerna fokuserar på upplevd tidsbrist. Några av lokalerna har beskrivits som smutsiga, särskilt i matsalar där man inte städat efter lunchen på fredagen. Det verkar som att flera vaktmästare varit sena på valdagens morgon. Här behöver det kommuniceras att 20 minuter sent betyder att valdistrikten öppnar för sent och att det blir för stressigt på morgonen. Detta är inte förenligt med vallagen. Ett upplysande förankringsarbete behöver tas vid så att ansvarig förvaltning får rätt förutsättningar.

Valkansliet träffade vaktmästarna i de fyra områdena innan valet. En bedömning görs att det var bra att träffas och informera/utbilda vaktmästarna eftersom vi fick möjlighet att stämma av saker lokalt över de fyra områdena. Det kan konstateras att vaktmästarfunktionen fungerar olika över staden. Kanske kan de goda exemplen spridas inom organisationen.

Att få tillgång till vaktmästaruppgifter måste prioriteras så att de kan läggas in och tillgängliggöras för ordförande i ett tidigare skede. Det gör att det blir enklare för ordförandena att ta en första kontakt.

Valkansliet behöver utreda hur vi kan få till en bättre styrning över möblering och flöde för att minimera köbildning och säkerställa att röstmottagarna kan öppna vallokalerna i tid. Här finns goda exempel från Stockholms Stad där man avlönar en kontaktperson i respektive byggnad som själv får ta in personal för att säkerställa möblering och återställning av lokalen. I Örebro möblerar röstmottagarna upp vallokalen dagen innan valdagen. Även exempel från Oslo och Köpenhamn där man har en tydligare styrning vid möblering i lokalerna

med stöd av andra delar av kommunen. Valkansliet behöver jobba strategiskt med frågan inför kommande val tillsammans med berörda förvaltningar som tillgängliggör lokaler för valnämnden för att hitta en lösning.

Bemanning/rekrytering av röstmottagare

Rekryteringen av röstmottagare till valet skedde först och främst gentemot de personer som arbetat med valet 2018 samt EU-valet 2019. Omkring 60–70 procent uppskattades vilja vara röstmottagare. I valet 2018 behövdes 2450 röstmottagare. I valet 2022 beräknades att 3280 röstmottagare behövdes för att klara av valet.

För nyrekrytering gjorde valkansliet som vid tidigare val. Allmänheten underrättades genom meddelande på kommunens hemsida, artiklar i media samt genom inlägg på sociala medier.

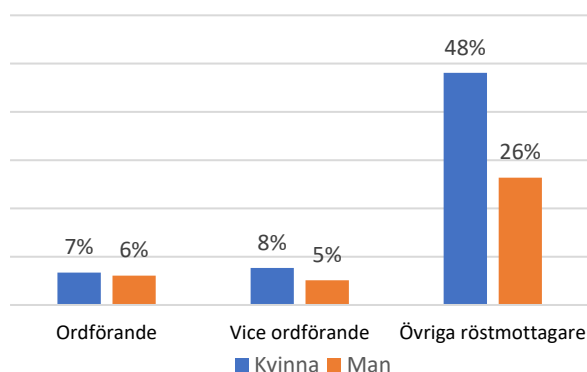
Antal av Har du medverkat som röstmottagare tidigare?	Kolumn1									
Har du medverkat som röstmottagare tidigare?	Centrala Hisingen	Centrum	Nordöstra Göteborg	Norra Hisingen	Sydvästra Göteborg	Västra Centrum	Västra Göteborg	Västra Hisingen	Östra Centrum	Östra Göteborg
Ja, detta var andra gången	14,93%	13,50%	10,39%	13,54%	18,06%	18,18%	15,18%	18,75%	20,31%	15,05%
Ja, detta var tredje gången eller mer	21,64%	20,86%	22,08%	21,88%	25,69%	23,38%	20,54%	15,63%	23,44%	26,88%
Nej	63,43%	65,64%	67,53%	64,58%	56,25%	58,44%	64,29%	65,63%	56,25%	58,06%

Det kan konstateras att det varit många nya röstmottagare på många platser. Som exempel hade 84,4 procent av röstmottagarna på Västra Hisingen endast medverkat i ett val eller gjorde sitt första val på valdagen 2022. I östra Göteborg var motsvarande siffra 73,1 %.

Bemanning/rekrytering av ordförande

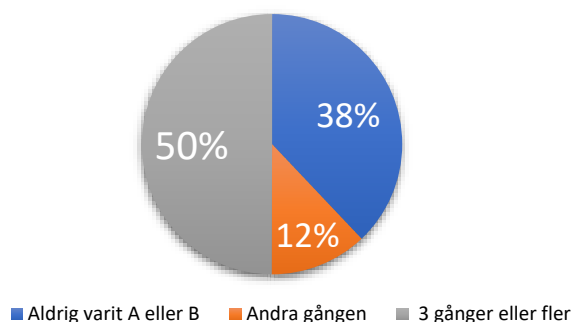
Vad gäller ordförande och vice ordförandes erfarenheter är det en stor del av gruppen som är helt nya i sitt uppdrag. Hälften av ordförande och vice ordförande var helt nya eller gjorde sitt andra val. Vad gäller kön är den stora majoriteten som arbetar i valet kvinnor. Ordförande och vice ordförande har i huvudsak rekryteras utifrån erfarenhet, rekommendationer eller övrig lämplighet där vi har tagit hänsyn till deras kompetens i övrigt.

Andel kvinnor/man per funktion

Valkansliets bedömning och rekommendation

Ordförande och vice ordförandes erfarenhet

Röstmottagarna fick besvara frågeställningen "Kan du tänka dig att arbeta som röstmottagare igen?". 97 procent av röstmottagarna kan tänka sig att arbeta igen.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Att rekrytera röstmottagare är en utmaning. Valkansliet behöver rekrytera tusentals personer för att klara av ett val. Det är positivt att många vill återvända. 97 procent är en hög siffra. Utöver positiva kommentarer finns en del kommentarer om att det blev en lång natt för ordförandena, men det finns också kommentarer om att arbetsuppgifterna i vallokaler varit för alltför enahanda samt att det bitvis varit rörigt i lokalerna. Detta är något som valkansliet noggrant behöver beakta till nästkommande val.

För att lyckas rekrytera åtta personer per valdistrikt har valkansliet i genomsnitt behövt rekrytera 15 personer i varje valdistrikt. Under tidens gång tackar röstmottagare nej av olika anledningar. I valveckan lämnade över 200

röstmottagare återbud vilket satte stor press på valkansliet. Det kan konstateras att valkansliet behöver rekrytera nära nog dubbelt så många personer som till slut arbetar på valdagen. Valkansliet behöver fundera över rekryteringsprocessen samt utveckla det valadministrativa systemet kaskelot så det bättre stödjer processen.

Valmaterial och utrustning

De nya valsedelställen

”Många väljare uppfattade avskärmningen vid valsedlarna som att de även skulle rösta där vilket bidrog till att många spenderade lång tid där innan de bad om penna eller kuvert.”
//Röstmottagare Centrum

2019 infördes lagkravet att valsedlarna ska tillhandahållas på en avskärmd plats och att väljaren ska kunna ta sina valsedlar fritt från insyn. 2022 års val var det första valet till riksdag, kommun- och regionfullmäktige där de nya reglerna tillämpades. Inför valet gjordes inköp av pappskärmar för att möjliggöra avskärmning av valsedelställen. Förutom själva avskärmningen i sig så behövde röstmottagarna vid möbleringen av vallokaler, säkerställa att valsedlarna placerades på ett sådant sätt att det inte var någon insyn bakom avskärmningen. Varje valdistrikt fick två skärmar till sitt förfogande för avskärmning.

Betyg i enkäten

Endast 32 % av ordförarna svarade *instämmer helt* på påståendet ”Det var lätt att upprätthålla god ordning i valsedelstall”. Röstmottagarna var lite mer positivt inställda. Där svarade 49 % *instämmer helt* vad gäller samma påstående. Färre än hälften av ordförarna, 45%, svarade *instämmer helt* på påståendet ”Det var lätt att upprätthålla god ordning i valsedelstall”. I de fria kommentarerna framkommer att det varit svårt att hålla ordning bakom skärmarna, att väljarna inte förstått att de ska gå vidare och gör i ordning sina röster bakom valskärmen och att det tagit lång tid vid valsedlarna vilket stoppat upp flödet och skapat köer. Flera har även påtalat att det är svårt att hålla på valhemligheten när man ska gå med sina valsedlar genom lokalen till valskärmen.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Valkansliet kan konstatera att vi fått in många synpunkter vad gäller oordning och misstänkt manipulation av valsedlarna bakom avskärmningen. Inte minst framkommer detta i protokollen från valdagen. Det är dock svårt för valadministrationen att avgöra om det varit avsiktlig manipulation eller ej och hur många fall det faktiskt rör sig om. Röstmottagarna har upplevt att det varit betydligt svårare än tidigare att ha kontroll över valsedlarna bakom avskärmningarna och att säkerställa ordningen.

Bedömningen är att avskärmningarna fungerat ändamålsenligt sett till att hindra insyn. Dock medför valsedelsavskärmningarna en del problem. Det har varit svårt för röstmottagarna att se om någon står bakom båsen, det har upplevts som vårt att hitta bra avskärmade platser i lokalerna. Röstmottagare och ordförande menar att det nya valsedelsystemet innebär att det tar längre tid mellan väljarna, blev längre köer och dessutom uppstod en tidspress att hinna kontrollera valsedelstall. Kommentarer finns om att vissa väljare låtit bli att gå vidare bakom skärmarna för att lägga i sina valsedlar och i stället lagt ner dem i kuverten stående för att bli färdiga snabbare.

Valkansliet bedömer att kvadratmeterytan i flertalet lokaler är begränsad. Slutsatsen efter årets val är att minst två stationer i varje vallokal krävs för att väljare ska kunna plocka valsedlar utan att överdriven köbildning inträffar samt att det inte går att vara lika många valdistrikt som tidigare i byggnaderna.

Rekommendationen till EU-valet 2024 är att vara ännu tydligare om ordning, placera ut affischer på röstmottagningsställen och i vallokaler. Bedömningen görs samtidigt att problemet inte kommer upplevas lika centralt eftersom det endast handlar om ett med ett betydligt lägre valdeltagande.

Valsedlarnas hantering

Ansvar för väljarnas tillgång till valsedlar delas mellan valkansliet och de politiska partierna. Valkansliet är skyldig att tillhandahålla blanka valsedlar samt partivalsedlar för de partier som fått mer än 1 procent av rösterna i hela landet i något av de två senaste riksdagsvalen eller som är representerade i aktuellt region- eller kommunfullmäktige och begär det.

Flera av kommentarerna i enkäten till röstmottagarna beskriver svårigheten med valsedlarna och placeringen av dessa. De uttrycker att det är förvirrande för väljarna med olika typer av valsedlar och att de inte förstår skillnaden. Flera kommentarer påtalade att man upplevde att det var svårt med ordningen i valsedelsställen och att det tog väldigt lång tid att ställa upp valsedlarna på morgonen. Vidare framkom att röstmottagarna fått ta mycket kritik från väljarna när valsedlar saknas för något parti som inte levererat sina valsedlar till vallokalen. I vissa fall har partierna endast levererat valsedlar till ett distrikt i en byggnad och övriga valdistrikt har då varit utan.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Det kan konstateras att informationen om valsedlarna vållat bekymmer i vallokalerna. Valkansliet bör överväga om en person med särskilt ansvar för valsedlarna bör utses, alternativt hur informationen kring valsedlarna och dess placering kan förtydligas för såväl röstmottagare som väljare.

I många distrikt har partierna levererat namnvalsedlarna sent. Detta bedöms ha bidragit till att det tagit längre tid att i iordningsställa valsedelställen och därigenom möjliggöra ett öppnande klockan 08:00. (Se särskilt avsnitt om öppettiderna nedan).

Valkansliet behöver bli ännu tydligare i sin information till partierna att de behöver lämna valsedlar till samtliga valdistrikt i respektive byggnad.

Köbildning

Betyg i enkäten

Det ställdes ingen fråga om köbildningen i årets enkät men många har svarat i fria kommentarer. Ett hundratal kommentarer beskriver att det varit långa köer och ett 20-tal beskriver att det inte varit alltför långa köer.

Skälen till köbildningen beskrivs med att det varit för trång i lokalen med flera distrikt och att valsedlarna bildar en flaskhals när väljarna tagit lång tid på sig att välja valsedlar.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Trots att det fungerat bra i vallokalerna så anser röstmottagarna att det stundtals var långa köer och trångt i många av lokalerna. Valkansliet ser att byggnader som innehåller flera valdistrikt i samma lokal behöver ses över. Det handlar om att göra en revidering i syfte att möjliggöra bättre flöden.

Det nya systemet där valsedlarna ska tillhandahållas på en avskärmad plats och att väljaren ska ta sina valsedlar enskilt kommer dock alltid innebära att det blir viss köbildning.

Öppning och stängning

En vallokal ska vara öppen för röstning mellan klockan 08:00 och 20:00 på valdagen. Alla väljare som kommer till vallokalen eller är på väg in i vallokalen senast klockan 20.00 ska ges tillfälle att rösta innan röstmottagningen får avslutas.

Av Göteborgs Stads 410 valdistrikt har 339 stycken öppnat klockan 08:00 på morgonen. 71 valdistrikt har öppnat senare än 08:00. (51 av dessa valdistrikt har öppnat fem minuter eller mer försenade.) Det var tre valdistrikt i

samma byggnad som kunde öppna först klockan 8.45. Anledningen till detta var att de inte hittade valmaterialet som var inlåst i ett utrymme i lokalen.

Av Göteborgs Stads 410 valdistrikt har 238 stycken stängt klockan 20:00. 172 valdistrikt har stängt senare än 20:00. 17 av dessa valdistrikt har stängt 10 minuter eller senare. Det valdistrikt som stängt senast stängde 20.16.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Valkansliet kan konstatera att flera valdistrikt haft svårt att öppna i tid. I enkäterna och i protokollen från valdistrikten uppges i de allra flesta fall att det beror på att det tagit längre tid än förväntat att sätta upp valsedlarna.

Att merbarten av vallokaler har stängt runt klockan 20.00 tyder enligt valkansliet på att det inte varit några längre köer vid vallokalerna vid stängning.

Valkansliet behöver se över haneringen av valsedlarna inför kommande val. Kansliet bör överväga att tillsätta en särskilt utpekad person med ansvar för valsedlarnas hantering.

Valkansliet behöver även se över möjligheten till utökat stöd för möblering av vallokalerna innan valdagen. Det bör utredas huruvida en kontaktperson kan utses med ansvar för lokalen, möblering och återställande av lokalen samt hantering av överblivet material.

Tillgänglighet

Valkansliet har inför årets val fokuserat mycket på tillgängligheten i valet. Kansliet har samarbetat med funktionshinderombudsmannen, medverkat på möte med Göteborgs Stads funktionshinderråd och med olika intresseföreningar och organisationer för att lyssna in önskemål och behov. Valkansliet har också fått information och utbildning i olika sammanhang från Myndigheten för delaktighet och utgått från deras råd och rekommendationer vid besök i vallokalerna. I samtliga lokaler har det funnits en valskärm för väljare som har behov av att sitta och gör i ordning sin röst. I utbildningen till röstmottagare har det funnits avsnitt om bemötande och vi har särskilt betonat vikten av ett gott bemötande och att kontrollera lokalens fysiska tillgänglighet för att säkerställa att alla väljare kan ta sig in i lokalen på egen hand. Vi har även betonat vikten av att ha ett väljarperspektiv när man skyltar upp lokalen och att både sittande och stående ska kunna läsa skyltar. I årets val har vi när vi skrivit in information om tillgänglighet för respektive lokal på val.se och i förekommande fall en länk till Tillgänglighetsdatabasen, för att underlätta för väljarna. I förtidsröstningen har vi haft teckenspråkstolk vid några tillfällen, vilket har kommunicerats ut på Göteborgs Stads hemsida och genom Teckenspråksforum. Utöver detta har valkansliet tagit fram informationsmaterial riktad till personer i behov av stöd.

Incidentrapportering

Upplevda hinder för väljare med funktionsnedsättning

På samma sätt som vid tidigare val har en speciell blankett tagits fram som fokuserar på incidenter i vallokalerna som har att göra med hinder för väljare med funktionsnedsättning. Samtliga ordförande och röstmottagare har under utbildningen blivit instruerade att använda blanketten. Blanketten ska användas när en väljare med funktionsnedsättning inte kunnat rösta, påtalat brister, eller bett om hjälp för att kunna rösta. Valkansliet har fått in 8 rapporter från valdistrikten.

- en persons kryckor hade välts vid röstbordet
- en röstmottagare gick hem med nyckeln till hissen. (Inget hände under tiden)
- en person kom inte in i byggnaden med sin permobil. Det var för trångt. I dialog tog röstmottagarna emot rösten utanför lokalen (i enlighet med § 7a vallagen)

- en synskadad person klagade på att det upplevdes som trångt att ha med en ledsagare bakom den runda "handikappskärmen"
- en person med rullator anmärkte på att vallokalen låg på våning två och att hissen var trång.
- en person körde sin gamla rullstolsburna mamma till en vallokal och hade svårt att förstå hur de skulle komma in i lokalen
- en person påtalade brister vad gäller hörselnedsättning, önskade teckenspråkstolk
- en person fick fråga om nyckel till handikapptoilet – visste inte var den fanns.

Utöver dessa incidenter/brister har det påpekats att det varit dåliga ljusförhållanden bakom valskärmen exempelvis i röstningslokalen Börsen.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Valkansliet har stora svårigheter att påverka den lokal som vi nyttjar vid val då vi endast nyttjar lokalen under en dag och inte förfogar över lokalerna i övrigt. Det dock viktigt att vi fortsätter söka efter lokaler med så god tillgänglighet som möjlig.

Valkansliet har haft ett mycket gott samarbete med stadens funktionshinderombudsman under arbetets gång. Det är viktigt att valkansliet fortsätter att samarbetet med förvaltningar, organisationer och intresseföreningar och lyssna in de behov som finns för att fortsätta arbeta framåt med frågan. Vidare kan informationsinsatserna för olika grupper förbättras. Att lägga in en länk till Tillgänglighetsdatabasen i de fall det fanns information till lokalen var bra, tyvärr kunde Valid inte hantera en länk utan besökaren var tvungen att kopiera länken och klistra in i webbläsaren. Detta i sig blev otillgängligt och behöver ses över och förbättras till nästa val.

Valkansliet bör se över möjligheten att utveckla en e-tjänst, likt "Rösta i Stockholm", där väljaren själv kan söka fram sin vallokal och även få information om tillgängligheten då Valid inte kan leverera denna tjänst i dagsläget.

Utbildning av röstmottagare

I vallagen framgår att röstmottagare ska ha genomgått utbildning för att få arbeta som röstmottagare. Valmyndigheten har till uppgift att ta fram utbildningsmaterial som valnämnderna i sin utbildning av röstmottagarna är skyldig att använda. Detta för att säkerställa att röstmottagarna får erforderlig utbildning. Valnämnden får göra lokala anpassningar av utbildningsmaterialet.

Många utbildningstillfällen

Inför valet hölls 88 utbildningstillfällen för röstmottagare och ordförare. Drygt 3300 personer utbildades. Vi hade planerat 84 tillfällen från början och dessa kompletterades med extra pass för reserver som fått placering sent.

Utbildningen hölls på fyra platser (Frölundaskolan, Katrinelundsgymnasiet, Traktören och Medborgarhuset i Gamlestaden) under 15 dagar mellan den 15 augusti fram till den 10 september. Utbildningen var ca 2,5 timmar lång.

Betyg i enkäten

Vad gäller utbildningen har deltagarna besvarat frågan "Föreläsaren var kunnig och förmedlade informationen på ett bra sätt". Röstmottagarnas betyg blev 4,5. Betyget från ordförandena var 4,7. Utöver frågan ställdes en fråga till ordförandena om materialet; "Valkansliets kompletterande handbok för ordförande och vice ordförande var ett bra stöd i arbetet". Ordförandena gav betyget 4,5.

I kommentarerna från enkäten framkommer att flera önskar att utbildningen fokuserar mer på det praktiska.

Utbildningsstöd

Valkansliet har använt Valmyndighetens utbildning och gjort lokala anpassningar. Utöver valmyndighetens utbildningsmaterial har valkansliet tagit fram en handbok för ordförande och vice ordförande som komplement till Valmyndighetens handledning. Dessa har delats ut på utbildningstillfället och skickats ut digitalt.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Att genomföra utbildningarna är en omfattande logistisk och administrativ arbetsuppgift. Det stora antalet utbildningar ställer också stora krav på kansliets medarbetare som varit utbildare på alla utbildningar till ordförande och vice ordförande. Kansliet behöver se över hur vi kan organisera utbildningarna för att minska belastningen på kansliet. Det kan konstateras att betyget för utbildningens genomförande är högt. De externa utbildarna som utbildat röstmottagarna har generellt fått bra betyg. Vi bör rekrytera fler externa utbildare inför nästa val så att de kan avlasta kansliet.

Valkansliet kan konstatera att det finns stora utmaningar vad gäller att utbilda och informera röstmottagarna som ska genomföra ett uppdrag under en dag i alla de viktiga delar som rör så väl bemötande, tillgänglighet, säkerhet och inte minst alla regler kring själva röstmottagningen.

Inför framtida val bör det övervägas hur praktiska moment kan vägas in i utbildningen och vad som är relevant att lyfta.

Utbildningsmaterialet från Valmyndigheten kom väldigt sent vilket gjorde att kansliets genomgång och anpassning av utbildningen också blev klar sent. Handboken behöver bli ännu tydligare. Valkansliet behöver färdigställa handboken till vice och ordförande tidigare.

Lager, transport och logistik

Material

I november/december 2021 påbörjades inköpsprocessen av valmaterial. I denna process ingick även att ta fram nya valsedelställ, avskärmningar och nya valbåsar med valsedlarna i båsen. I maj/juni mottog vi 2800 valsedelställ och 900 avskärmningar fördelat på 45 pallar.

De nya valbåsen, som vi tagit fram i samarbete med ett holländskt företag, levererades till oss först den 10 augusti 2022. På grund av att vi inte på ett tidigt stadium haft möjlighet att inspektera de nya valbåsen uppdagades en del problem när de väl levererades. Det krävdes en del justeringar och innovativa lösningar för att få dem funktionsdugliga.

Förbrukningsmaterial har fyllts på under hela våren och sommaren. Förutom ovanstående artiklar köptes till detta val in bordsdukar för att täcka fönster, handsprit, munskydd och en hel del specialartiklar främst till de sex modulerna.

Förutom det material vi själva införskaffar så levererar Valmyndigheten material för valets genomförande såsom valsedlar, valkuvert, informationsmaterial med mera. Lagret tog emot cirka 20 ton materialet från valmyndigheten varav drygt hälften var partivalsedlar.

Valmyndighetens materialleverans resulterade i en hel del skadat gods. Skadorna berodde i huvudsak på dåligt emballage och att materialet var dåligt packat både på pallen och i transportbilen. Detta är meddelat till valmyndigheten.

Rekrytering av personal till lager och sortering

Vi hade många sökande till de utannonserade tjänsterna, men få intresserade (lager, chaufför och sortering, ca: 350 ansökningar till 25 tjänster). Personer som var intressanta för tjänsterna dök inte upp vid intervjuerna vilket gjorde att vi fick sänka vår kravspecifikation och gå ut men en ny annons för att få tjänsterna tillsatta.

Genomförandet

Packning och förberedelser av materialet fungerade enligt plan. Till detta hade vi fem personer i tjänst från den 4 juli 2022. Packningen av de ca 6 miljoner valsedlarna som vi är skyldiga att tillhandahålla tog dessa fem personer drygt två veckor att genomföra.

Logistiken med att få ut materialet till vallokalerna gick i stort sett smärtfritt. Det finns alltid ett önskemål om sena leveranser före ett val, vilket vi också hade med i beaktande av planeringen.

Till röstningslokalerna var det lite större utmaningar. Mycket beroende av de nya valbåsen som inte var så lätthanterliga som man skulle önska, och att de sex modulerna behövde specialutrustas.

Utkörningen av materialet sköttes av nio chaufförer varav en var samordnare.

Transporter av röster

I samband med verksamhetsskyddsanalysen konstaterade vi att vi behövde stärka säkerheten gällande förvaringen av förtidsrösterna. Vi landade då i beslutet att inte låta rösterna förvaras över natten i röstningslokalen. Tanken var att röstmottagarna själva skulle leverera in rösterna varje kväll med egen bil. Av olika skäl, men främst på grund av de ökade bränslekostnaderna, förstod vi att detta inte skulle vara möjligt.

Vi fick göra en ny planering där vi i stället hämtade in rösterna vid stängning i röstningslokalen och transporterade de till lagret. Till detta rekryterades ytterligare ett antal chaufförer från vår vikariepool. Vi lyckades genomföra alla hämtningar, men det var långt ifrån optimalt. Den nya hanteringen innebar att vi fick ett extra skift på kvällen för leveranser och mottagning och kontroll av rösterna på lagret och att vi behövde rekrytera fler personer än vad som var planerat. Det innebar även stora påfrestningar på valkansliets personal som hade huvudansvaret för processen.

Utöver vår egen hantering av förtidsröster hade också täta utväxlingar av förtidsröster med PostNord, från ett par gånger i veckan till ett par gånger om dagen. Kontakterna och samarbetet med PostNord har fungerat väl.

Transporter på valdagen

På valdagens morgon levererades förtidsrösterna ut till respektive vallokal med ett 40-tal taxibilar och två medföljande röstmottagare. Utifrån verksamhetsskyddsanalysen beslutades att ingen ska vara ensam med rösterna varför vi fördubblade antalet medföljande röstmottagare i taxi. Rekryteringen av

Under valdagen hade vi tre servicebilar igång för att fylla på och komplettera material i vallokalerna.

Till mottagningen (valnatten) hade vi avsatt en chaufför som tog hand om och levererade materialet till och från mottagningslokalen.

Övriga transporter

Lagret ombesörjde allt material inklusive bilar till de sex ambulerande teamen som tog emot röster på äldreboenden, institutioner och i väljarnas hem.

Leveranser till utbildningarna sköttes av en chaufför som hade detta som sin dagliga uppgift. Onsdagsräkningens material sköttes av två chaufförer. Dessutom hade vi en chaufför som under hela perioden skötte alla akuta leveranser.

Hämtning av material

Hämtning av materialet efter genomfört val påbörjades redan på söndagsförmiddagen då vi tömde de flesta modulerna. Två veckor efter valet var vi i stort sett klara med inhämtningen.

Med tanke på att vi hade material från 410 valdistrikt 170 byggnader och ett 30-tal röstningslokaler samt mottagning och onsdagsräkning så överträffade vi våra egna förväntningar.

Nämnas ska också att vi under senare delen av september också genomförde en flytt av allt material från våra tillfälliga lokaler på Lindholmen till våra ordinarie lokaler.

Sortering av förtidsröster

Sorteringen fungerade enligt plan med ett mindre antal felsorterade röster. Däremot skedde några större felsorteringar vid ompackningen av rösterna på natten före valet. Dessa röster togs om hand under valdagen och levererades till rätt valdistrikt eller hanterades på onsdagsräkningen. Vi har noterat riskerna i detta moment och kommer att ändra rutinerna till nästkommande val.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Valkansliet ser stora utmaningar med att rekrytera tillfällig personal till verksamheten då arbetet utförs under en mycket begränsad period. Många som söker tjänsterna får andra arbeten, kommer in på utbildningar eller är helt enkelt inte intresserade av arbetet när det väl är aktuellt. Processen för rekryteringen av tillfällig personal och möjligheten till stöd i denna process behöver ses över inför nästa val.

All logistikpersonal ska genomgå utbildning när det gäller hur man hanterar materialet och hela valets genomförande för att få en bättre förståelse för arbetet.

Det holländska valbåset behöver vidareutvecklas med tanke på dess otymplighet och många lösa delar. En förpackningslösning för dess transporter måste till.

Vi behöver dokumentera materielbehov i röstnings- och vallokaler i ett tidigare skede så att vi slipper paniklösningar i sista stund. Vi behöver beakta att utveckling av nya idéer och produkter alltid tar mer tid än planerat och ha god framförhållning i de beslut och beställningar som görs.

Vi behöver förbättra dokumentationen och detaljplanera arbetsuppgifterna ännu mer utifrån det som vi kan förutse.

Valkansliet behöver även se över och säkerställa det sista momentet där vi packar om rösterna till väskor inför sluttransport för att minimera risken för felsortering.

Vi behöver prioritera hämtningen av materialet efter valet och se över avfallshanteringen så att vi inte transporterar avfall som kan tas om hand på plats av ordinarie verksamhet.

Mottagningen på valnatten

"Inlämningen av valmaterial på kvällen var allt annat än bra. Lång väntetid, osäkra mottagare som gjorde fel och fick göra om. Skapade långa köer och onödigt gnäll och ännu längre arbetstid."

//Ordförande Västra Göteborg

I år samlade valkansliet hela mottagningen på ett och samma ställe på Lindholmen Conference Center.

I enkäten till röstmottagarna kom det in många synpunkter på just mottagningen på valnatten. Kommentarererna beskriver att det var alldeles för långa köer för att komma in och att mottagningen tog väldigt lång tid och att man upplevde att mottagarna var oerfarna.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Att vara på Lindholmen fungerade inte som valkansliet hade hoppats. Idén med Lindholmen bedöms vara bra. Om man ska vara där igen behöver man öppna upp hela konferenslokalen vilket betyder att också restaurangdelen bör vara öppen så att det finns platser för alla. Vidare behövs en person utses som kan ha översikt över hela processen på valnatten och ta de beslut som behövs tas.

Det kan konstateras att maten tog slut på natten. Inför nästa mottagning behöver fika beställas i tillräckliga mängder. Här behöver Valkansliet överbeställa och beställa något matigare än en fralla. Många har köat under alltför lång tid. Den bakomliggande tanken med att vara på ett ställe bedöms vara bra. Men på grund av att det var problem med att ringa in valresultat kan det konstateras att det dröjde lång tid innan ordförande och vice ordförande var klara och vände åter till mottagningen. Många har kommit under samma tid. Men detta är sannolikt inte hela sanningen. En hel del kommentarer visar att processen inne på mottagningen tagit för lång tid.

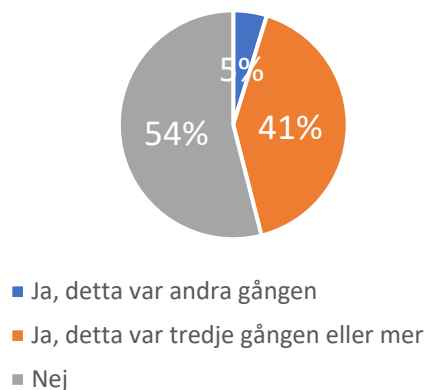
Inför nästa stora val bör man värdera om man ska vara på fler ställen över stan, alternativt om man finner en tillräckligt stor lokal centralt.

Rekrytering av mottagare

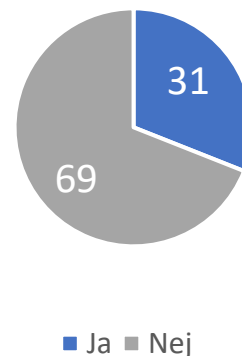
Inför årets val gjordes bedömningen att vi behövde rekrytera flera mottagare för att hantera de 60 nya valdistrikten. Totalt rekryterades 120 mottagare jämfört med 80 stycken 2019. Utgångspunkten i planeringen var att förbättra mottagningen jämfört med tidigare år då det varit trångt och blivit lång väntetid.

Mottagarna rekryterades bland de som anmält intresse att medverka på valdagen. En obligatorisk utbildning hölls för mottagarna. På valkvällen fick mottagarna en repetition. Över hälften av alla mottagare var helt nya. Nya mottagare parades ihop med mottagare med erfarenhet.

Har du arbetat som mottagare på valkvällen tidigare?

Röstmottagare som arbetat i en vallokal någon gång (procent)

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Det kan konstateras att en stor del av mottagarna (71 respektive 54 procent) aldrig arbetat tidigare i varken en vallokal eller som mottagare. Önskemålet är de som arbetar på mottagningen också ska ha erfarenhet av arbete i vallokal. I årets val har det inte varit möjligt att erbjuda personer med erfarenhet att medverka på mottagningen då vi behövt behålla kompetensen på valdagen i så stor utsträckning som möjligt. Detta har dock medfört att det, särskilt i början av kvällen, tagit mottagarna lång tid att sätta sig in i arbetsuppgifterna och att de behövt mer stöd i bedömningar från valkansliets personal. Valkansliet kan konstatera att kompetensen bland mottagarna behöver höjas och att praktiska moment bör införas på utbildningen eller som träning innan de första distrikten anländer till mottagningen.

En del av kommentarerna vittnar om att det inte varit så lätt för mottagarna att begripa. En del kommenterar att lokalen inte fungerade bra, att ordningen på Valmyndighetens checklistor behöver ses över samt att det var mycket onödigt väntan. 99 procent av mottagarna kan glädjande nog tänka sig att arbeta igen. Bland det som kan förbättras handlar mycket om lokalens förutsättningar (ljudnivå och luftkvalitet).

Den preliminära uppsamlingsräkningen (onsdagsräkningen)

På valnämndens preliminära rösträkning, onsdagen den 14 september, granskades och räknades sent inkomna förtidsröster, i valdistrikten underkända förtidsröster, brevröster och ambassadröster.

Räkningen genomfördes på Lindholmen Conference Center med helpension för de medverkande.

Rekrytering

Till räkningen rekryterades 120 personer. Samtliga räknare har arbetat i vallokal och merparten rekryterades bland gruppen ordförande och vice ordförande med lång erfarenhet av val. De personer som erhållit uppdraget som ledare på räkningen har handplockats av kansliet på grund av att de visat särskild god förmåga att arbetsleda och strukturera arbetet samt deras kunskap, erfarenhet och intresse för val.

Utbildning

Utbildning av räknarna genomfördes på plats innan räkningen startade. Valmyndigheten hade endast tagit fram en handledning för den preliminära rösträkningen och det saknades övrigt utbildningsmaterial. Valkansliet tog fram en egen utbildning till de medverkande.

Organisering

Onsdagsräknarna var placerade på 10 bord där varje bord hanterar ett geografiskt område. Vid varje bord fanns cirka 8 räknare och 1-2 ledare. Räknarna arbetar i par och granskar ett valdistrikt i taget.

Valkansliets personal fanns tillgänglig för frågor och bedömningar som ledarna ej kunde hantera samt för att registrera och dokumentera räkningen.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Det var mycket positivt att vara i en lokal där all markservice och mat ingår. Det skapar förutsättningar för att kansliet ska kunna fokusera på kärnverksamheten och att vi kan hålla ihop räkningen utan att avbryta för lunch. Lokalen upplevdes möjligtvis lite trång, men dess storlek kan fungera i valet till Europaparlamentet. I valet 2026 bör en vi eftersträva en större lokal. Vi behöver få tillgång till lokalen dagen innan för att möblera upp och ställa ut material.

Rekryteringen av räknare har fungerat bra och det finns ett fortsatt stort intresse att medverka på onsdagsräkningen.

Det var dyrt att parkera utanför, vilket bör tas i beaktande när vi väljer en lokal som ligger lite avsides.

Utbildningen behöver fokusera mer på praktiska exempel. Vi behöver utbilda bordsledarna mer så att de i större mån kan stötta paren vid sina bord och eventuellt göra ett visningsdistrikt innan de sätter i gång.

När granskningen väl är klar så tar räkningen betydligt längre tid än vi trodde. Processen i det sista momentet som handlar om packning och dokumentation av räkningen behöver se över och systematiseras.

Kommunikation

Information till väljare

Valkansliet har utarbetat en kommunikationsplan i samarbete med kommunikationsenheten på Stadsledningskontoret. Kommunikationsplanen har varit inriktad på kansliets externa kommunikation gentemot väljarna. I enlighet med kommunikationsplanen har vi annonserat information om förtidsröstningens platser på Göteborgs Stads webbplats, i GP vid förtidsröstningens början, på spårvagnar, på stadsinfotavlor och genom artiklar i Vårt Göteborg. Valkansliets medarbetare har under året även genomgått en mediautbildning.

Valkansliet har även utnyttjat de möjligheter som givits i kontakter med media för att få ut vårt huvudbudskap i den givna situationen.

Media

Media har haft ett särskilt intresse av valet och valets genomförande. Inför valet har valchef intervjuats med fokus på planeringen inför valet. Valkansliet har i kontakt med media fokuserat på några budskap som handlat om att påtala risken för köer ju närmare valdagen man kommer och vikten av att rösta tidigt om man vill undvika detta samt att väljaren ska ta med sig sitt röstkort eftersom vi i år gjort stora förändringar när det gäller valdistriktens indelning och dess lokaler.

Under valdagen genomförde valchefen mellan 25-30 intervjuer med olika journalister.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Det enorma intresset för valet och dess genomförande, inte minst på valdagen, behöver tas i beaktande i planeringen. Intresset från media gjorde att valchefen i huvudsak fick hantera media under valdagen istället för att kunna stötta valorganisationen och att åka ut och besöka vallokaler i syfte att säkerställa kvaliteten. Inför nästa val bör det övervägas att ha en kommunikatör i tjänst på valdagen som kan hantera merparten av medias frågor.

Information från valkansliet till röstmottagare

Information till röstmottagarna har främst skett genom riktade e-postutskick och information om placering finns när röstmottagaren loggar in på Min sida på goteborg.jobbaival.se där man då kan se den information som lagts in i administrationssystemet Kaskelot. Vidare har information lämnats på den obligatoriska utbildningen för röstmottagarna.

Valkansliet har skickat ungefär 6300 mejl från valbemannings utkorg. Det har varit olika frågor, önskemål, synpunkter, svar med mera. Lägg till de mejl som gått ut från respektive personer på kansliet och siffran överstiger med råge skickade 10 000 mejl. Många röstmottagare har velat byta placering.

För att ta reda på hur röstmottagare upplever informationen från Valkansliet har det i enkäten ställts frågor om just detta.

Betyg i enkäten

Röstmottagarna fick besvara frågan "Är du nöjd med den information och service som du fått från valkansliet?". Betyget blev 4,6. 94 % av de svarande har fyllt i fyra eller fem på en femgradig skala.

Även ordförandena fick besvara samma frågeställning och lämnar det genomsnittliga betyget 4,5 på en femgradig skala.

Några slutsatser från inkomna kommentarer om informationen	
+	informationen och stödet från valkansliet var bra Ni gjorde ett fantastiskt jobb - fungerade jättebra med taxin - den informationen kunde dock ha kommit lite tidigare. Sen har jag en till synpunkt, att ni för första gången utannonserade intresseanmälan så att vi på Göteborgs stad fick ta del av den, var superbra. Jag träffade flera andra nya som såg jobbet därifrån. Jag har nog börjat jobba långt innan, då jag varje valår funderar på om ska söka jobbet. Nu var det så enkelt att söka att jag gjorde lite halvhjärtat men ändå fullföljde hela arbetet. Bra jobbat!
-	Informationen till mej på "Min sida" om vilken vaktmästare som skulle vara i tjänst var felaktig Hade uppskattat om det fanns lite mer info på hemsidan där man bekräftar sin placering. Typ hur det funkar med betalning, det nämndes bara i förbifarten på kursen. Svårt att söka upp den informationen i efterhand. Jag missade nästan när min utbildning var, tror informationen om det var lite otydlig. Det hade varit önskvärt att få ut informationen kring ordförandeskapet tidigare. Lite mer information om hur utbetalning går till. Jag tycker att ni borde marknadsföra bättre att vem som helst kan anmäla sig till att jobba som röstmottagare! Jag vet många studenter till exempel som gladeligen hade ställt upp på ett sånt här uppdrag, men som aldrig har nåtts av informationen. Jag hade tyckt att det var bra med lite mer information om reserv-röstmottagare online. Liksom hur fungerar det att vara en reserv? Blir man uppringd? Hur snabbt ska man vara där? Vilka tider brukar valkansliet ringa osv. Nu fungerade det jättebra ändå och var superlätt att förstå när man blev uppringd men tror mer information online hade lugnat många personer som är lite oroliga :) Tydligare information om hur lön ska utbetalas. Jag har för mig att tidigare år har det funnit bilder och text om vad som ska stoppas i respektive påse. Om jag minns rätt så var den info bra

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Information som gavs innan valet verkar ha fungerat bra. Samtliga omdömen som gavs i enkäten är höga. Röstmottagarna ansåg att den information som delgetts dem innan valet fungerade väl och var användbar.

Det kommentarer som finns handlar många gånger om att information kring arvode inte varit tillräckligt synlig. Av antalet samtal och mejl efter valet kan det konstateras att informationen om utbetalning kan göras ännu tydligare.

Vi bör överväga att ta fram en webbplats eller liknande där vi kan samla informationen till våra röstmottagare.

Telefoni

Valnämnden har en skyldighet att vara tillgänglig per telefon under den tid som röstmottagning pågår. Det innebär att Valkansliet behöver vara tillgängliga såväl kvällar som helger när förtidsröstningen pågår.

Valkansliet har kommunicerat ut Göteborgs Stads telefonnummer 031-365 00 00 till såväl allmänheten som till röstmottagare. På valdagen har Valkansliet haft ett särskilt slingnummer som kommunicerats ut till ordförande och vice ordförande.

Valkansliet anlitar Göteborgs Stads Kontaktcenter för att svara på frågor från allmänheten under ordinarie arbetstid det vill säga vardagar klockan 8-16.30 samt på valdagen klockan 7.30 -20.30. Kontaktcenter har också haft till uppgift att skicka ut dubletteröstkort och material för brevröstning till väljare som efterfrågar det samt ta emot förfrågningar om ambulerande röstmottagning och vidareända dessa till valkansliet.

Kontaktcenter inrättade en särskild svarsgrupp för valnämndens frågor där personer som erhållit särskild utbildning svarat på frågor om val. Övrig tid bemannade Valkansliet på egen hand en telefonslinga som inringande kopplade till efter ordinarie öppettid, om man hade frågor om val.

Valkansliet var tillgängliga för kontaktcenter att koppla samtal som de inte kunde besvara under hela perioden samt fanns tillgängliga på Teams för att stötta Kontaktcenter i olika frågor som kom.

Nedan listas de vanligaste frågorna som inkommit till kontaktcenters särskilda svarsgrupp;

- Vart jag kan gå och rösta?
- Hur fungerar förtidsröstning?
- När har förtidsröstningslokalen öppet?
- Hur fungerar det att rösta från utlandet? • Hur det går till att rösta med bud?
- Posta röstkort, samt material för utlands- och budröstning.
- Frågor kring ambulerande röstmottagare.

Frågor i vallokalerna från väljarna: - Frågor om valsedlarna - Frågor om vart man ska rösta.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Valkansliet upplever att kontaktcenters svarsgrupp har hanterat merparten av de samtal som kommit från väljare under ordinarie arbetstid, vilket varit ett stort stöd för kansliet. Valchef och kontaktperson på kontaktcenter har under perioden haft löpande avstämningar. Utbildningen av kontaktcenters personal har fungerat bra och bedöms ha varit tillräcklig.

Under kvällar och helger när Valkansliet själva bemannat telefonslingan har det varit få samtal som rört frågor om val. Vid något tillfälle på helgen har telefonslingan inte fungerat. Lördagen innan valdagen har det tidigare år inte kommit så många samtal. Valkansliet valde därför att bemanna slingan på egen hand. I år kom det dock många samtal varför kansliet bör överväga att Kontaktcenter stöttar kansliet även på lördagen innan valet framöver.

Under förtidsröstningsperioden beslutade förvaltningen för demokrati och medborgarservice att de på grund av dataskyddsförordningen inte kunde spara ner dublettröstkort lokalt för att sedan skicka per e-post till väljare som efterfrågade detta. I stället använde de sig av valmyndighetens e-tjänst för detta ändamål. Valnämnden har ett ansvar att kunna tillhandahålla servicen till väljarna att skriva ut dublettröstkort till de som begär det. Det faktum att man beslutade att man inte kunde tillhandahålla denna service för valnämndens räkning har inneburit att väljarna fått vänta längre än nödvändigt på sina röstkort från Valmyndigheten och att Valmyndigheten istället har fått en ökad belastning som de annars inte skulle haft. Valkansliet behöver ha en fortsatt diskussion med förvaltningen för demokrati och medborgarservice om de kan leverera den service som valnämnden är skyldig att tillhandahålla för väljarna.

Telefoni valdagen

"Jag fick en sjukanmälan kl 06:15 på valdagen, det tog mig 1h och 40 min att komma fram på telefon till Valkansliet enligt anvisningarna i ordförandens handledning. När jag hamnade i telefonkö var det 14 samtal före mig, det tog väldigt lång tid att komma fram vid kritisk tidpunkt."

//Ordförande Centrala Hisingen

Valkansliet säkerställde att kontaktcenter skulle ha tillräcklig kapacitet för att ta emot samtal från väljarna då vi befarade att många väljare skulle behöva hjälp med information om var de ska rösta. Kontaktcenter utökade därför sin bemanning jämfört med valen 2018 och 2019.

Några slutsatser från inkomna kommentarer om kontaktcentret	
+	Kontaktcenter var väldigt bra och hjälpsamma när man ringde dem under dagen. Flera väljare hade inte röstkort med sig. Vi hade placerat en rad med stolar längs en vägg i matsalen. Jag bad väljarna sitta ner, lånade deras id, väntade i telefonkön, fick oftast snabbt svar. Men det kändes inte riktigt bra, att rabbla väljarnas personnummer.
-	Väntetiden på 031-3650000 var bitvis bedrövlig. Under fredagen före valet var det svårt att komma fram på telefon till valkansliet, jag satt länge som nummer 1 i telefonkön utan att något hände (och behövde sedan lägga på pga andra händelser i vardagen). Vid en fråga under dagen ringde ordförande valkansliet. Tog lång tid innan vi kom fram. Tycker det saknades folk på valkontoret när folk skulle ringa in och ta reda på vilket valdistrikt de tillhörde. Snälla, se till att dessa funktionärer är tillgängliga nästa gång. Kontaktcentrum, provade ni att ringa själva dit? Först får man höra att det är stängt med öppet på vardagar, sen journummer till gatukontoret, sen journummer till socialtjänsten, sen journummer till hemtjänsten sen berättar de att de svarar för valen om man hänger kvar. Hur många hängde kvar så långt? Jag var tvungen att testa efter att flera väljare återkommit med "de har inte alls öppet" Det behövs ett direktnummer för koll av väljares röstlokal; nu måste man lyssna igenom telefonsvararens råd om vattenläckor mm innan man kommer fram. Ringde 27 gånger... Det var även problem med att ringa in till valnämnden.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Efter ordinarie arbetstid har Kontaktcenter haft ett telesvar som först sagt att det är stängt. Därefter haft information om tre olika nummer man kan ringa vid kris för att sedan berätta att "Har du frågor om val? Dröj kvar" . Detta telesvar har även lästs upp på valdagen och skapat stora problem i valorganisationen eftersom väljare som ringde Kontaktcenter fick uppfattningen att det är stängt och då la på. Belastningen på valkansliets slingnummer som vi kommunicerat ut till ordförande och vice ordförande till följd av detta blev för stor varpå långa väntetider uppstod. Valkansliet kan konstatera att det medfört stora risker i verksamheten att vi inte fått information tillräckligt snabbt och kunnat vara ett tillräckligt stöd för våra ordförande vilket också framgår tydligt i enkätsvaren.

Valnämnden bör överväga att ta fram en e-tjänst för väljarna att hitta sin röstningslokal likt tjänsten "Rösta i Stockholm" som framtagits av valnämnden i Stockholm och använts de senaste tre valen med gott resultat. Vidare behöver valnämnden säkerställa att förvaltningen för demokrati och medborgerservice kan utföra den service som valnämnden är skyldiga att tillhandahålla. Valnämnden behöver också överväga om tjänsten ska utökas till kvällar och helger för att avlasta valkansliet ytterligare. Vidare bör man överväga om man ska kommunicera ett särskilt nummer för frågor om val i stället 365 00 00.

IT-stöd

Varje röstningslokal under förtidsröstningen är utrustad med minst en skrivare och dator. Detta för att väljarna skall kunna få en dubblett av sitt röstkort utskrivet. En service som är mycket uppskattad av väljarna.

Datorer och skrivare måste kopplas ihop och internetuppkoppling samt anslutning till stadens IT plattform måste installeras. Förberedelserna för detta och IT support under förtidsröstningen sköttes under valet av Intraservice i samarbete med valkansliets kontaktperson.

Valkansliets bedömning

Samarbetet med Intraservice fungerade väl och endast ett fåtal supportärenden anmälades under förtidsröstningen. På förtidsröstningen första dag hade Intraservice APT vilket gjorde att Valkansliet inte fick den support som vi behövde vid uppstarten av förtidsröstningen. Vi behöver säkerställa att Intraservice har den kapacitet som behövs för att hantera uppstarten i förtidsröstningen. Som nämnts i utvärderingen av förtidsröstningen behöver röstmottagarna komma på plats tidigare för att öva på hanteringen på plats och säkerställa att all infrastruktur fungerar och kan hanteras.

Intraservice kommer under mellanvalsperioden att ta fram en mall för hur IT support skall tillhandahållas valkansliet under valperioden vilket också innefattar beredskap för ett 40-tal datorer.

Fortsatt kontakt krävs för att upprätthålla beredskapen.

Utbetalning av arvoden

Valkansliet har ett nära samarbete med Intraservice inför ett val. Då vi nu genomfört flera val tillsammans har rutinerna för utbetalning av arvoden förbättrats. Valkansliet har tagit fram en rutin för löneprocessen som efterföljs.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Rutinerna för utbetalning av arvoden fungerar i huvudsak bra. Det är viktigt att Valkansliet har en fortsatt dialog med Intraservice i frågan och fastställer vem som gör vad. När det gäller lön till timanställda behöver vi säkerställa att vi har tillräckligt med personal som kan lägga in tidrapporterna i lönesystemet.

Informationen till röstmottagarna angående utbetalningen av arvode behöver förbättras.

Valid

Valid är Valmyndighetens valadminstrativa system och nytt för i år. I Valid registreras vallokaler, röstningslokaler och öppettider, statistik över röster med mera. Det är också i Valid man skriver ut dubletteröstkort. För att få behörighet i systemet behöver Valkansliet registrera varje person i två steg och inhämta underskrivna blanketter från varje användare.

Valkansliets bedömning och förbättringsområden

Hanteringen i Valid har varit väldigt tidskrävande och inneburit mycket frustration. Det har funnits en otydlighet kring deadlines och information om när systemet skulle stängas vilket påverkade vårt arbete. Valkansliet kan inte

påverka utvecklingen av systemet men behöver fortsatt säkerställa att vi har de personella resurser som krävs för all administration i och kring Valid.

Kaskelot

Kaskelot är valkansliets administrativa stöd. Systemet behöver fortsätta utvecklas på flera punkter för att bättre stödja verksamheten. Utveckling sker inom ramen för användarföreningen Kaskelot där valchef är sekreterare i styrelsen och pådrivande i utvecklingen av systemet. Precio som tillhandahåller systemet kommer under 2023 utveckla systemets tekniska plattform, vilket kan komma att lösa några av de problem som vi idag upplever med systemet.

Internationell samverkan

Det internationella samarbetet på det valtekniska området är mycket omfattande över hela världen. Studiebesök, konferenser och deltagande i internationella organisationer syftar till att ge professionella valadministratörer kunskap och erfarenheter genom utbyte av idéer, färdigheter och verktyg för att kunna överväga och pröva dessa i sin egen organisation.

Studiebesök av valobservatörer och kollegor från andra länder och städer är också ett sätt att stärka valens legitimitet genom att öppet visa hur valen genomförs och hur valresultatet tas fram.

Även på individnivå i valorganisation är det internationella deltagandet tämligen stort. Kansliet får inför varje val i Sverige förfrågningar från personer som önskar tjänstgöra i valorganisationen för att skaffa erfarenheter inför tjänstgöring som valobservatörer världen över via SIDA.

Snabba förändringar i teknik och i samhället påverkar och utmanar våra traditionella antaganden om hur val genomförs. Många demokratier står inför svåra val när det gäller att anta och reglera teknikanvändning för rättvisa, transparanta och demokratiska resultat. För att navigera i dessa val behöver beslutsfattare och professionella valadministratörer tillgång till jämförande kunskap, exempel på bästa praxis, samtal med likasinnade, såväl som analyser och råd anpassade till lokala sammanhang.

Två kanadensiska valobservatörer från organisationen Democracy Volunteers besökte Göteborg dagarna innan valdagen. Inriktningen vid besöket var kartläggning av valadministrationens administrativa uppbyggnad

Kansliet besöktes också av en delegation om 6 personer från valkansliet i Oslo samt valchefen i St Louis, USA. Besöket innehöll, på sedvanligt sätt, genomgång av det svenska valsystemet, besök i val- och röstningslokaler, mottagningen på valnatten med mera. Besöket föll väl ut.

Organisationen Democracy Volunteers har lämnat en rapport över sitt besök i Sverige där besöket i Göteborg var en del. Rapporten har skickats ut till valnämnden i sin helhet för kännedom.